

18. BÖLÜM

HEMŞİRELİK BAKIMININ YÖNETİMİNDE WEB UYGULAMALARI

Meryem PELİN¹

Havva SERT²

WEB TABANLI SAĞLIK UYGULAMASI

Web tabanlı uygulama; http protokolünün kullanılarak ağ bağlantısı üzerinden erişilen ve cihazın hafızasının kullanılmadığı, onun yerine internet tarayıcısı ile çalıştırılabilen uygulamalardır. Bu uygulamalar, bilgisayarların mevcut depolama bellekleri üzerinde aktif rol almaz ve internet tarayıcısı aracılığı ile kullanılırlar. Web tabanlı uygulamalar; internet yazılımları, internet uygulamaları, web uygulamaları şeklinde de isimlendirilirler. ⁽¹⁾

Akıllı telefonların ve kişisel bilgisayarların kullanımının yaygınlaşması ile internet erişimi gün geçtikçe kolay hale gelmiştir. Bunun bir sonucu olarak 2015 yılında; 7,26 milyar insanda %46,4 olan dünya internet kullanım oranının, 2021 yılında 7,87 milyar insanda %65,6'ya yükseldiği görülmektedir.^(2,3) Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan bu hızlı değişim, günümüz sağlık hizmetlerinde, değişen teknoloji ile eşzamanlı değişimi beraberinde getirmiş ve bunun bir sonucu olarak da yeni teknolojiler hasta bakımı alanında da yerini almıştır.⁽⁴⁾ Aynı zamanda bilgi ve iletişim teknolojilerindeki bu hızlı gelişim kurumların da değişmesine neden olmuştur. Sağlık sektöründe yer alan kurumlar da bu değişimden payını almış ve verimliliğin artırılması, maliyetin azaltılması, hizmet alanlarının genişletilmesi, verilerin değerlendirilmesinin kolaylaştırılması, kaynakların etkin

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği AD., meryemilmek@sakarya.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, hsert@sakarya.edu.tr

Yardımcı ve Mert, 2019 ⁽²¹⁾	ICD hastaları için web tabanlı bir müdahale programının, olağan bakıma kıyasla şokla ilişkili kaygıyı azaltıp azaltmayacağını ve yaşam kalitesini iyileştirip iyileştirmediğini değerlendirmek	Tek kör, randomize kontrollü çalışma	39 müdahale 37 kontrol	Müdahaleyi takiben hastaların şok kaygı düzeylerinde anlamlı bir azalma ve SF 36 yaşam kalitesi ölçeğinin sosyal işlevsellik, rol-fiziksel, zihinsel sağlık, canlılık ve bedensel ağrı alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir artış olduğu ve sonuç olarak web tabanlı müdahalelerin ICD hastaları için yararlı olabileceği belirtilmiştir.
Mun ve Hwang, 2020 ⁽²²⁾	Klinik hemşireler için web tabanlı öğrenme kursunun geliştirilmesi ve değerlendirilmesi	Randomize kontrollü çalışma	28 müdahale 28 kontrol	Müdahale grubuna bağımsız olarak bir web sitesi aracılığıyla iki hafta boyunca web tabanlı antikanser kemoterapi hemşireliği eğitimi ve kontrol grubuna da sınıfta standart eğitim uygulanan çalışmada müdahale grubunun mesleki bilgilerinin daha yüksek olduğu, dolayısıyla da web tabanlı kendi kendine öğrenmenin faydalı olduğunu gösterilmiştir.
Qvarfordt ve ark.; 2021 ⁽²³⁾	Yaşlılara verilen web tabanlı eğitiminin ilaç kullanım okuryazarlığına etkisini belirlemek	Tek kör, randomize kontrollü çalışma	132 müdahale, 128 kontrol	Web tabanlı eğitimin yaşlı bireylerde ilaç kullanım okuryazarlığını geliştirebileceği ve ilaçların daha güvenli kullanımına katkıda bulunabileceği sonucuna varılmıştır.

Sonuç olarak; Günümüzde teknolojinin gelişmesi, bireylerin sağlık ve eğitim alanındaki beklentilerinin değişmesi ve salgın hastalık gibi istenmeyen durumlara ortaya çıkması farklı eğitim-öğretim yöntemlerinin kullanılması gerekliliğini doğurmuş ve özellikle uzaktan eğitimin önemini ortaya koymuştur. Bu nedenle biz hemşirelerin de güncel gelişmelere ayak uydurarak, öğrencilerimizin, meslektaşlarımızın ve hastalarımızın eğitiminde web tabanlı programlara, farklı uzaktan eğitim uygulamalarına ağırlık vermesi olumlu sonuçlar doğuracaktır.

KAYNAKLAR

1. Akçay, M., Ardiç, İ., & Şendoğan, Ş.E.N. Document Management System. In 2019 3rd International Symposium On Multidisciplinary Studies And Innovative Technologies (ISMSIT). 2019;(Pp. 1-7). IEEE.).
2. World Internet Users Statistics and 2021 World Population Stats. <https://www.internetworldstats.com/stats.htm> Erişim Tarihi: 23.06.2021.
3. Schmidt, G., Valdez, M., Farrell, M., et al. Behaviors associated with internet use in military medical students and residents. *Military medicine*. 2019;184(11-12), 750-757.
4. Köse, G., Ayhan, H., Taştan, S., ve ark. Hemşirelik Öğrencilerinde Eğitim Stresi Algısı ile İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişki. *Journal of Hacettepe University Faculty of Nursing*. 2021;8(1).

5. Bilgiç, Ş., & Şendir, M. Hemşirelik bilişimi. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*. 2014;3(1), 24-28.
6. Demir, Y., & Gözüm, S. Sağlık eğitiminde yeni yönelimler; web destekli sağlık eğitimi. *DEUH-YO ED*. 2011;4 (4), 196-203.
7. Avcı, A. & Gün, M. Web Tabanlı Eğitimin Kardiyovasküler Hastalıkların Yönetimine Etkisi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 2021;5(2), 389-403.
8. Jiang, W., Feng, M., Gao, C., Li, J., Gao, R., & Wang, W. Effect of a nurse-led individualized self-management program for Chinese patients with acute myocardial infarction undergoing percutaneous coronary intervention. *European Journal of Cardiovascular Nursing*. 2020;19(4), 320-329.
9. Yıldız, T. Cerrahi hasta eğitiminde kullanılan güncel yöntemler: Hastalık merkezli değil, hasta merkezli eğitim. *Clinical and Experimental Health Sciences*. 2015;5(2), 129-133.;
10. Pınar Bölüktaş, R., Özer, Z., & Yıldırım, D. Web tabanlı eğitimin sağlık alanında kullanılabilirliği. *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 2019;6(11).
11. Erdoğan, Z., & Bulut, H. Bilgisayar Destekli Hasta Eğitimi. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2017;2(3), 13-18.
12. Ulupınar, F., & Toygar, Ş. A. Hemşirelik Eğitiminde Teknoloji Kullanımı ve Örnek Uygulamalar. *Fiscaoeconomia*. 2020;4(2), 524-537.
13. Aebersold, M. Simulation-based learning: No longer a novelty in undergraduate education. *OJIN: The Online Journal of Issues in Nursing*. 2018;23(2), 1-13.
14. Bozkurt, S., Zayim, N., & Gülkesen, K. H. (2008). Hasta Eğitiminde Bilgi Teknolojileri: Web Tabanlı Beslenme Eğitimi. *Akademik Bilişim Kongresi*.https://ab.org.tr/ab08/kitap/Bildiriler/Bozkurt_Zayim_Gulkesen_AB08.pdf Erişim Tarihi: 23.06.2021
15. Schulz, S. M., Ritter, O., Zniva, R., et al. Efficacy of a web-based intervention for improving psychosocial well-being in patients with implantable cardioverter-defibrillators: the randomized controlled ICD-FORUM trial. *European heart journal*. 2020;41(11), 1203-1211.
16. Öztürk, D., & Dinç, L. Effect of web-based education on nursing students: urinary catheterization knowledge and skills. *Nurse education today*. 2014;34(5), 802-808.
17. Bilik, Ö., Kankaya, E. A., & Deveci, Z. Effects of web-based concept mapping education on students' concept mapping and critical thinking skills: A double blind, randomized, controlled study. *Nurse education today*. 2020;86, 104312.
18. Öz, G. Ö., & Ordu, Y. The effects of web based education and Kahoot usage in evaluation of the knowledge and skills regarding intramuscular injection among nursing students. *Nurse Education Today*. 2021;103, 104910.
19. Anttila, M., Välimäki, M., Hätönen, H., et al. Use of web-based patient education sessions on psychiatric wards. *International Journal of Medical Informatics*. 2012;81(6), 424-433.
20. van Eck, C. F., Toor, A., Banffy, M. B., et al. Web-based education prior to outpatient orthopaedic surgery enhances early patient satisfaction scores: a prospective randomized controlled study. *Orthopaedic journal of sports medicine*. 2018;6(1), 2325967117751418.
21. Yardımcı, T., & Mert, H. Web-based intervention to improve implantable cardioverter defibrillator patients' shock-related anxiety and quality of life: A randomized controlled trial. *Clinical nursing research*. 2019;28(2), 150-164.
22. Mun, M. Y., & Hwang, S. Y. Development and Evaluation of a Web-based Learning Course for Clinical Nurses: Anticancer Chemotherapy and Nursing. *Korean Journal of Adult Nursing*. 2020;32(4), 364-373.
23. Qvarfordt, M., Throfast, V., Petersson, G., Hammar, T., & Hellström, L. Web-based education of the elderly improves drug utilization literacy: A randomized controlled trial. *Health Informatics Journal*. 2021;27(1), 1460458220977585.